



REPUBLIKA SLOVENIJA  
DRŽAVNI SVET

Številka: 541-01-4/2023/3  
Ljubljana, 11. 10. 2023

Državni svet Republike Slovenije je na 10. seji 11. 10. 2023, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23), obravnaval Pobudo državnega svetnika Danijela Kastelica za črtanje ukrepa neusklajevanja transferjev posameznikom in gospodinjstvom v letu 2024 iz Predloga zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025, EPA 1065-IX, ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US, 21/13-ZFDO-F, 81/18-odl. US in 16/23) sprejel naslednji

#### S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje državnega svetnika Danijela Kastelica ter Vladi Republike Slovenije predlaga, da pobudo prouči ter nanjo odgovori.

Pobuda državnega svetnika Danijela Kastelica se glasi:

**Vlada Republike Slovenije naj spremeni svojo odločitev v zvezi s predlogom za neusklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom za leto 2024 in v okviru zakonodajnega postopka predlaga črtanje 64. člena Predloga zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025, EPA 1065-IX, ki se nanaša na navedeni ukrep.**

#### Obrazložitev:

Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 10/08 – ZVarDod, 71/08, 98/09 – ZIUZGK, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 94/10 – ZIU, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 59/19, 81/19 – ZSDP-1C, 92/21 – ZSDP-1E in 153/22 – ZSDP-1F; v nadaljevanju: ZUTPG) v 3. členu določa, da se transferji posameznikom in gospodinjstvom iz drugega odstavka istega člena uskladijo enkrat letno, in sicer 1. marca z rastjo cen življenjskih potrebščin v preteklem letu po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije.

Na tak način se v skladu z ZUTPG usklajujejo naslednje vrste transferjev posameznikom in gospodinjstvom, ki se izplačujejo iz državnega proračuna: otroški dodatek, dodatek za nego otroka, delno plačilo za izgubljeni dohodek, dodatek za veliko družino, pomoč ob rojstvu otrok, starševski dodatek, štipendije (razen štipendij Ad futura), višina subvencije za obrok študentske prehrane, rejnine, denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, invalidnina, dodatek za posebno invalidnost, dodatek za pomoč in postrežbo, oskrbnina, invalidski dodatek, družinska invalidnina in družinski dodatek v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih invalidov, renta in štipendija v skladu z zakonom, ki ureja posebne pravice žrtev v vojni za Slovenijo 1991, dodatek za pomoč in postrežbo ter veteranski dodatek v skladu z zakonom, ki ureja pravice vojnih veteranov ter doživljenjska mesečna renta in denarna renta v skladu z zakonom, ki ureja pravice žrtev vojnega nasilja.

Na enak način se v skladu s tretjim odstavkom 3. člena ZUTPG usklajuje tudi kadrovske štipendije in delno izplačilo za izgubljeni dohodek, ki se izplačuje družinskemu pomočniku v skladu z zakonom, ki ureja socialno varstvo, s tem da navedeni izdatki bremenijo občinske proračune.

Kot izhaja iz 64. člena Predloga zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025, EPA 1065-IX, naj se za leto 2024 transferji posameznikom in gospodinjstvom ne bi uskladili.

V okviru predstavitve nedavno sprejetih predlogov proračunskih dokumentov za leti 2024 in 2025 je bilo nakazano, da je slednje del varčevalnih ukrepov z namenom zagotovitve sredstev za namen odprave posledic letošnjih avgustovskih poplav. Navedena sredstva naj bi se sicer zagotavljalo iz različnih virov posameznih ministrstev.

Kot opozarjajo številne nevladne organizacije, invalidske organizacije, sindikati in ostala zainteresirana javnost, bi takšen ukrep izrazilo negativno vplival na številne najbolj ranljive skupine prebivalstva, in to na dolgi rok. Neusklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v določenem omejenem časovnem obdobju namreč pomeni, da se negativne posledice zaostajanja višine osnov, od katerih se odmerja dajatve države, za vsesplošnim standardom v državi v nekem obdobju prenaša še v vsa naslednja obdobja. Realni manko, ki nastane skozi leta, pa je tudi z morebitnim povračilnimi ukrepi v prihodnjih obdobjih skorajda nemogoče nadoknaditi. Na to nakazujejo primeri dlje časa trajajočega neusklajevanja pokojnin (od 2012 do 2019), kot tudi drugih dodatkov iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja (dodatek za pomoč in postrežbo, invalidnine).

Apeli za opustitev ideje o začasni zamrznitvi usklajevanja transferjev posameznikom in gospodinjstvom temeljijo zlasti na zavedanju, da bi takšen ukrep pomenil kratkoročno rešitev za izdatke proračuna in za eno – manjšo in kratkoročno ranljivo skupino prebivalstva (ogroženih zaradi poplav) – nasproti dolgoročnim negativnim posledicam za veliko večjo ranljivo skupino prebivalstva. Mednje sodijo socialno ogrožene družine z otroki, zlasti matere samohranilke, posamezniki na pragu revščine, socialno ogroženi študenti, upokojenci z najnižjimi pokojninami in ostale ranljive osebe, ki so upravičene do varstvenega dodatka, dolgotrajno brezposelne osebe, invalidi, nezmožni za delo itd.

Praviloma gre za osebe, ki se s slabšo socialno situacijo ne soočajo zgolj mesec ali dva, ampak daljše časovno obdobje, poleg tega višine večine zgoraj navedenih transferjev posameznikom in gospodinjstvom že zdaj komajda zagotavljajo minimum preživetja njihovim prejemnikom, ob vsesplošni druginji in rekordni inflaciji 2023, katere posledice se bo zagotovo čutilo tudi 2024, pa bi neusklajevanje navedenih zneskov v naslednjem letu pomenilo bistven odstop od osnovnega namena navedenih transferjev – zagotavljanja socialne varnosti posameznika in družin. Takšen ukrep bi nenazadnje lahko negativno vplival tudi na tiste ogrožene družine in posameznike v poplavah, ki so prav tako upravičeni do socialnih transferjev.

V časih, ko se prebivalstvo vse težje sooča s posledicami druginje, se takšen varčevalni ukrep zdi še posebej nepremišljen in neutemeljen, zato se na Vlado Republike Slovenije naslavlja pobuda, da se idejo o takšnem načinu varčevanja sredstev z namenom zagotavljanja sredstev za obnovo po letošnjih avgustovskih poplavah ali zgolj zmanjševanju odhodkov državnega proračuna opusti in najde drug, bolj primeren vir za pokritje manjkajočih proračunskih sredstev iz naslova obnove po poplavah.

\* \* \*

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobudo prouči in v skladu s šestim odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23) nanjo v roku 30 dni odgovori.

Marko Lotrič  
predsednik